

כתב העת "משפט וסביבה"

מסמך הקמה, תקנון ומדיניות

תוכן עניינים

4	חלק ראשון: מבוא ויעוד.....
4	1. ייעוד והיקף.....
4	2. מודל פרסום ותדירות.....
4	2.1 תדירות והבחנה בין סוגי הגליונות.....
5	2.2 קול קורא ולוחות זמנים.....
5	2.3 עקרונות מנחים למודל הפרסום.....
5	3. סוגי פרסומים והיקפי מילים.....
6	4. מדיניות לשונית.....
6	4.1 עקרונות כלליים ושפת הפרסום העיקרית.....
6	4.2 אחריות לשונית, עריכה ונראות.....
6	5. מבנה ארגוני בכתב העת.....
6	5.1 מבנה.....
6	5.2 ועדת עורכים אקדמית.....
7	5.4 כהונות וניגודי עניינים.....
7	6. הליכי שיפוט ועריכה.....
7	6.1 המסלול השפיט.....
7	6.2 מסלול העדכונים.....
8	7. יושרה מחקרית, אתיקה וניגודי עניינים.....
8	7.1 עקרונות יושרה ואתיקה מחקרית.....
8	7.2 שקיפות ופרטיות.....
8	7.3 גילוי נאות וניגודי עניינים.....
8	7.4 תיקונים, הבהרות ומשיכות.....
8	8. נתונים, קוד ושימוש בכלי AI.....
8	8.1 הצהרת נתונים וחומרים.....
8	8.2 שימוש בכלי בינה מלאכותית.....
8	9. סגנון וציטוטים.....
8	9.1 פרסומים בשפה העברית.....
9	9.2 ציטוט של מקורות זרים.....
9	9.3 הערות שוליים, טבלאות ונגישות.....
9	10. פרסום המחקר, זכויות ורישוי.....
9	10.3 DOI, שימור ונראות אקדמית.....

10	11. תיקונים, הבהרות ומשיכות
10	11.1 נוהל תיקונים, הבהרות ומשיכות
10	11.2 עדכונים מקוונים ותיעוד גרסאות
11	חלק שני: הנחיות למחברים
11	1. סוגי פרסומים והיקפי מילים
11	1.1 מאמרי מחקר (מסלול שפיט)
11	1.2 חיבורים (מסלול שפיט)
11	1.3 עדכוני פסיקה
11	1.4 עדכוני חקיקה ורגולציה
11	1.5 סקירות ספרים
11	1.6 תגובות
11	2. תחומי קבלה
11	2.1 תחומי הליבה של כתב העת
12	2.2 הקשרים גאוגרפיים והשוואתיים
12	2.3 סוגי מחקר וקו עריכתי
12	3. הכנת כתב יד
12	3.1 קובץ לשיפוט
12	3.2 קובץ עמוד שער (קובץ נפרד)
12	3.3 הצהרות נלוות וחובות גילוי
12	3.4 תקצירים דו לשוניים ומילות מפתח
12	3.5 איורים, טבלאות ונגישות
12	3.6 מבנה מומלץ
13	3.7 תקציר בשפה האנגלית
13	4. ציטוטים וסגנון
13	4.1 פרסומים בשפה העברית
13	5. הגשה, בלעדיות, שיפוט עמיתים ולוחות זמנים
13	5.1 הליך ההגשה
13	5.2 מדיניות בלעדיות ופרסום מוקדם
13	5.3 שיפוט עמיתים
13	5.4 ערעור פרוצדורלי
14	6. יושרה מחקרית, אתיקה, כויות ונהלי תיקון
14	6.1 יושרה מחקרית
14	6.2 מחקרים אמפיריים ונתונים
14	6.3 נבדקים אישיים ואתיקה מחקרית
14	6.4 שימוש בכלי בינה מלאכותית
14	6.5 ניגודי עניינים (COI)
14	6.6 הודיות, מימון ותודות

14	6.7 תיקונים, משיכה והסתייגויות
15	חלק שלישי: הנחיות לשופטים
15	1. עקרונות וכללי יסוד
15	1.1 סודיות מלאה
15	1.2 איסור שימוש בחומר לצרכים אישיים
15	1.3 גילוי ניגוד עניינים ופסילה עצמית
15	2. קריטריונים להערכה
15	2.1 תרומה מקורית ורלוונטיות למחקר
15	2.2 דיוק משפטי ומתודולוגי
16	2.3 מבנה, בהירות ולוגיקה פנימית
16	2.4 הקשר מחקרי וסקירת ספרות
16	2.5 השלכות מדיניות
16	2.6 קוהרנטיות ושקיפות מקורות
16	2.7 אתיקה, שקיפות ושימוש בבינה מלאכותית
16	3. היקף וזמן

חלק ראשון: מבוא ויעוד

כתב העת שפיט למחקר במשפט, מדיניות וכלכלת הסביבה והאקלים

מוציא לאור: המרכז למשפט ומדיניות אקלים וסביבה, הפקולטה למשפטים, אוניברסיטת בר-אילן

עורך ראשי: ד"ר אורי שרון

ס. עורך ראשי: עו"ד נמרוד גבע

תדירות: שני גיליונות בשנה (גיליון כללי וגיליון נושאי)

גישה ונגישות: דיגיטלי, גישה פתוחה (PDF/HTML), שיוך DOI לכל פרסום

1. ייעוד והיקף

כתב העת מקדם מחקר אקדמי **שפיט** בתחומים: **משפט סביבתי ואקלימי, מדיניות סביבה ואקלים** (לרבות רגולציה), **וכלכלת סביבה ואקלים**.

הדגש המרכזי הוא על תרומות תיאורטיות, דוקטרינריות ואמפיריות בעלות ערך **להסדרה משפטית, משפט ציבורי, משילות סביבתית, כלכלת סביבה**, עם זיקה מיוחדת להקשר הישראלי ולהשוואות בינלאומיות (אירופה, משפט בינלאומי, משפט השוואתי). להלן רשימת נושאי ליבה (לא ממצה): ממשל אקלים (מיטיגציה/אדפטציה); משפט מנהלי ורגולטורי של סביבה; מעבר אנרגטי ושווקים; מגוון ביולוגי, שימושי קרקע ותכנון; בריאות סביבתית; צדק סביבתי; אכיפה וציות; סיכונים, טכנולוגיה וממשל נתונים.

2. מודל פרסום ותדירות

כתב העת יפעל במודל פרסום קבוע של **שני גיליונות בשנה**, במטרה לאזן בין יציבות מערכתית, איכות אקדמית גבוהה, ורלוונטיות מחקרית ועדכניות לשדה המשפט, המדיניות והרגולציה הסביבתית.

2.1 תדירות והבחנה בין סוגי הגיליונות

(א) גיליון כללי: גיליון זה יוקדש למאמרים אקדמיים ולחיבורים עיוניים או אמפיריים בתחומי הליבה של כתב העת, ויפעל במודל של קליטה מתגלגלת (rolling submission) לאורך כל השנה. יעד הפרסום של הגיליון הכללי יהיה במהלך **הרבעון השני-השלישי של השנה (Q2-Q3)** בהתאם להשלמת הליכי השיפוט והעריכה.

(ב) גיליון נושאי: גיליון זה יוקדש לנושא ממוקד אחד, בעל חשיבות אקדמית, משפטית או מדיניות מיוחדת, ויתבסס על **קול קורא ייעודי**. הקול הקורא יפורסם 6-9 חודשים מראש, על מנת לאפשר לחוקרים ולחוקרות היערכות מחקרית מספקת וכתובה איכותית. יעד הפרסום של הגיליון הנושאי יהיה במהלך **הרבעון הרביעי של השנה (Q4)**. הבחנה זו בין גיליון כללי לגיליון נושאי נועדה לאפשר מצד אחד פתיחות מחקרית רחבה ורציפה, ומצד שני העמקה שיטתית ומרוכזת בסוגיות מפתח מתפתחות.

2.2 קול קורא ולוחות זמנים

הכרזה על קול קורא לגיליון נושאי תיעשה באופן פומבי ובאמצעות ערוצי ההפצה של כתב העת 6–9 חודשים לפני מועד הפרסום המתוכנן. הקול הקורא יכלול, בין היתר: תיאור הנושא והצדקתו האקדמית; סוגי פרסומים מבוקשים; היקפי מילים; לוחות זמנים להגשה, שיפוט ותיקונים; פרטי התקשרות עם מערכת כתב העת.

המערכת שומרת לעצמה את הזכות להאריך מועדים או להתאים את מבנה הגיליון בהתאם לשיקולים אקדמיים, מערכתיים או ענייניים.

2.3 עקרונות מנחים למודל הפרסום

מודל הפרסום של כתב העת נשען על העקרונות הבאים: שמירה על איכות אקדמית ושיפוט קפדני; ודאות מערכתית ולוחות זמנים ברורים; גמישות ביחס לחומרים בעלי ערך עדכני; נגישות ויכולת ציטוט ארוכת טווח.

3. סוגי פרסומים והיקפי מילים

כל הכתיבה האקדמית מתפרסמת לאחר שיפוט כפול-עיוור. ערוצי העדכון עוברים בדיקה מערכתית קפדנית, כולל אימות מקורות.

סוג פרסום	מרכיבים טיפוסיים	מודל בדיקה	היקף מילים	מסלול
מאמרי מחקר	תיאוריה/דוקטרינה/אמפיריקה; שקיפות שיטה/נתונים	שיפוט עמיתים עיוור כפול	–8,000 15,000	שפיט
חיבורים / Notes / Essays	התערבות ממוקדת; חדשנות מושגית/מתודולוגית	שיפוט עמיתים עיוור כפול	עד 5,000	שפיט
עדכוני פסיקה	עובדות; שאלה; הלכה/ניתוח; השלכות; ספרות רלוונטית	בדיקה מערכתית + מומחה תוכן לפי צורך	–1,500 3,000	עדכוניים
עדכוני חקיקה ורגולציה	סטטוס; היקף; סעיפים מרכזיים; זיקות להסדר קיים	בדיקה מערכתית	–1,000 2,000	עדכוניים

שפ"ט/עריכתי	-1,000 2,000	בדיקה מערכתית	עיסוק ביקורתי בתרומת הספר לתחום	סקירות ספרים
ערוץ תגובה	-1,500 3,000	בדיקה מערכתית או שיפוט מזורז	התכתבות עם פרסומים בכתב העת	תגובות/Replies

4. מדיניות לשונית

4.1 עקרונות כלליים ושפת הפרסום העיקרית

כתב העת רואה בשפה מרכיב יסודי בהנגשת ידע אקדמי, בעיצוב השיח המשפטי והרגולטורי ובחיזוק הקשר בין מחקר אקדמי לבין קהלי היעד בישראל. לפיכך, שפת הפרסום העיקרית של כתב העת היא עברית, מתוך תפיסה כי קידום מחקר אקדמי איכותי בעברית מהווה תרומה מהותית לפיתוח השיח המשפטי והרגולטורי בישראל, לחיזוק המינוח המקצועי בעברית ולהנגשת ידע למקבלי החלטות, משפטנים, רגולטורים, חוקרים והציבור המקצועי הרחב.

4.2 אחריות לשונית, עריכה ונראות

האחריות לאיכות הלשונית של כתב היד מוטלת על המחברים, ואולם מערכת כתב העת שומרת לעצמה את הזכות להציע תיקונים לשוניים או סגנוניים ולדרוש עריכה לשונית מקצועית לפי הצורך מדיניות לשונית זו נועדה להבטיח איזון בין עיגון מקומי של הידע המשפטי והמדינתי לבין נראות בינלאומית של מחקר המתפרסם בכתב העת, ולחזק את מעמדו של כתב העת כזירה מחקרית איכותית המחברת בין שיח אקדמי עברי לבין הקהילה האקדמית הבינלאומית.

5. מבנה ארגוני בכתב העת

5.1 מבנה

כתב העת יפעל במסגרת מבנה ממשל עריכתי היררכי וברור, שמטרתו להבטיח איכות אקדמית, עצמאות מקצועית ושקיפות תהליכית. בראש המערך העריכתי עומד העורך הראשי, ד"ר אורי שרון, ולצידו פועל סגן העורך הראשי, עו"ד נמרוד גבע. העורך הראשי נושא באחריות כוללת על ניהולו האקדמי של כתב העת ולקבלת החלטות סופיות בדבר פרסומים, בהתאם למדיניות כתב העת ולהליכי השיפוט.

5.2 ועדת עורכים אקדמית

לצד העורך הראשי תפעל ועדת עורכים אקדמית אשר תסייע בעיצוב מדיניות כתב העת ובהבטחת סטנדרטים אקדמיים ופיקוח עקרוני על הליכי השיפוט.

5.3 מערכת כתב העת

משפט וסביבה הינו כתב עת סטודנטיאלי. הניהול התפעולי והעריכה השוטפים יבוצעו על ידי מערכת סטודנטיאלית שבראשה עורך ותחתיו עורכי משנה וחברי מערכת. הסטודנטים החברים במערכת

אחראים על תפעול, הפקה, לוחות זמנים, עריכה מקצועית ולשונית, בדיקת ציטוטים, אימות מקורות, קשר עם המחברים, השופטים, ההוצאה לאור, בית הדפוס ועוד.

5.4 כהונות וניגודי עניינים

כהונות חברי המערכת הסטודנטאלית הן שנתיות וניתנות לחידוש, וכלל חברי מערך העריכה מחויבים בגילוי ניגודי עניינים ובהימנעות מהשתתפות בהחלטות הנוגעות לפרסומים שבהם מתקיים חשש לניגוד עניינים, לשם שמירה על יושרה אקדמית ואמון ציבורי.

6. הליכי שיפוט ועריכה

6.1 המסלול השפיט

פרסומים במסלול זה יהיו כפופים להליך שיפוט עמיתים עיוור ומובנה. עם קבלת כתב היד ייערך סינון ראשוני על ידי מערכת כתב העת לצורך בחינת התאמת הנושא, היקף הפרסום ועמידתו ברמת סף אקדמית, וזאת בתוך פרק זמן שלא יעלה על עשרים ואחד ימים. כתבי יד שיימצאו מתאימים יישלחו לשני שופטים חיצוניים, בלתי תלויים, כאשר יעד משך סבב השיפוט הראשוני הוא ארבעה עד שישה שבועות. בהתאם לחוות הדעת, יידרשו מחזורי תיקון לפי הצורך, ולאחריהם תתקבל הכרעה סופית בדבר קבלה לפרסום, קבלה בכפוף לתיקונים קלים, קבלה בכפוף לתיקונים מהותיים או דחייה.

6.2 מסלול העדכונים

פרסומים במסלול עדכוני פסיקה, חקיקה ורגולציה יעברו הליך עריכה ובדיקה מזוהז, שמטרתו להבטיח דיוק משפטי, אובייקטיביות תיאורית ועדכניות. במסגרת הליך זה תישמר הבחנה ברורה בין תיאור עובדתי או נורמטיבי לבין ניתוח או הערכה, ויתבצע אימות קפדני של כלל המקורות. לפי שיקול דעת המערכת, ניתן יהיה להיוועץ באופן ממוקד במומחה תוכן מהקהילה המקצועית וזאת לצורך חיזוק הדיוק והאמינות של הפרסום.

6.3 מסלול הפרסום בפורום המקוון [לחשוב על שם חדש]

מסלול הפרסום בפורום המקוון נועד לאפשר הפצה מהירה וגמישה של תכנים אקדמיים, רעיוניים ועדכניים, לרבות מאמרי דעה, תגובות אקדמיות, סקירות ספרות ותוצרים מחקרניים ראשוניים המצויים בשלבי פיתוח. פרסומים במסלול זה אינם כפופים להליך שיפוט עמיתים מלא, אולם הם יעברו הליך עריכה ובחינה מקצועית על ידי מערכת כתב העת, אשר תבחן את התאמתם לנושאי כתב העת, את תרומתם לשיח האקדמי ואת עמידתם בסטנדרטים של בהירות, קוהרנטיות, דיוק ואמינות.

המערכת רשאית לדרוש תיקונים, הבהרות או השלמת מקורות, וכן להיוועץ, לפי שיקול דעתה, בגורם אקדמי או מקצועי רלוונטי לצורך חוות דעת ממוקדת. החלטה בדבר פרסום תתקבל על בסיס איכות התוכן, חדשנותו ותרומתו לשיח המשפטי והסביבתי.

7. יושרה מחקרית, אתיקה וניגודי עניינים

7.1 עקרונות יושרה ואתיקה מחקרית

כתב העת פועל בהתאם לעקרונות היסוד של יושרה מחקרית ואתיקה אקדמית, במטרה להבטיח אמינות מדעית, עצמאות מקצועית ואמון ציבורי בפרסומיו. כל פרסום בכתב העת מחויב במקוריות מלאה, באיסור על פרסום כפול או חופף, ובבדיקת פלגיאט קפדנית כחלק מהליך העריכה והשיפוט.

7.2 שקיפות ופרטיות

מחברים אחראים לוודא כי המחקר נערך בהתאם לדין החל ולהנחיות מוסדיות נדרשות, וכי התקבלו האישורים המתאימים מקום בו אלו נדרשים.

7.3 גילוי נאות וניגודי עניינים

מחברים, עורכים ושופטים מחויבים בגילוי נאות של ניגודי עניינים אפשריים, לרבות ניגודים מקצועיים, מוסדיים או אישיים, ולהימנע מהשתתפות בהליכי שיפוט או קבלת החלטות מקום שבו מתקיים חשש לניגוד עניינים, וזאת לשם שמירה על עצמאות ההליך האקדמי והגינותו.

7.4 תיקונים, הבהרות ומשיכות

כתב העת מפעיל נוהל מוסדר ושקוף לפרסום תיקונים, הבהרות או משיכות של פרסומים, בהתאם לסטנדרטים אקדמיים מקובלים, וזאת במקרים של טעויות מהותיות, ליקויים אתיים או פגמים אחרים שהתגלו לאחר הפרסום.

8. נתונים, קוד ושימוש בכלי AI

8.1 הצהרת נתונים וחומרים

מחקרים אמפיריים המתפרסמים בכתב העת יכללו הצהרה בדבר הנתונים, החומרים והקוד ששימשו לביצוע המחקר, לרבות מסירת מאגרי נתונים, קוד, או הפניות אליהם, ככל שהדבר אפשרי ובהתאם לדיני פרטיות, לחובות סודיות ולהגבלות אתיות או חוזיות. מקום שבו אין אפשרות לשתף נתונים או קוד, יפורטו הסיבות לכך באופן מפורש.

8.2 שימוש בכלי בינה מלאכותית

כל שימוש בכלי בינה מלאכותית במסגרת הכנת הפרסום יצוין באופן ברור ושקוף, ויכלול התייחסות למטרת השימוש, להיקפו, ולאופן האימות וההתאמות שבוצעו על ידי המחברים. מובהר בזאת כי כלי בינה מלאכותית אינם נחשבים מחברים, וכי האחריות המלאה לתוכן הפרסום, לדיוקו וליושרה האקדמית מוטלת על הכותבים בלבד.

9. סגנון וציטוטים

9.1 פרסומים בשפה העברית

בפרסומים בשפה העברית ייעשה שימוש בכללי האזכור האחד, תוך הקפדה על דיוק, עקביות ואחידות לאורך הפרסום כולו. מקום שבו הדבר אפשרי ורלוונטי, יינתן תעתיק או תרגום לאנגלית לשמות של רשויות מרכזיות, חקיקה או פסקי דין, וזאת לצורך בהירות ונגישות לקוראים שאינם דוברי עברית ולצרכי אינדוקס אקדמי.

9.2 ציטוט של מקורות זרים

ציטוט של מקורות זרים ייעשה לפי כללי הציטוט של ה־Bluebook, בכפוף להתאמות הנדרשות לכתיבה במשפט השוואתי, אירופי או ישראלי. ציטוטי פסיקה של האיחוד האירופי, ספרות אקדמית ומסמכי אמנה בינלאומיים ייעשו באופן מלא, עקבי ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בכתיבה משפטית בינלאומית.

9.3 הערות שוליים, טבלאות ונגישות

כלל הפרסומים בכתב העת יכללו הערות שוליים בלבד, ללא שימוש בציטוטים בגוף הטקסט. שילוב טבלאות ואיורים מותר בכפוף לרלוונטיות מחקרית, ציון מקור ברור ושמירה על סטנדרט עריכתי אחיד. מטעמי נגישות, כל טבלה או איור יכללו טקסט חלופי מתאים, בהתאם להנחיות הנגישות המקובלות בפרסומים אקדמיים דיגיטליים.

10. פרסום המחקר, זכויות ורישוי

10.1 פרסום המחקר בנבו

כתב העת יפעל לפרסום והנגשה של כלל תכניו באמצעות מאגר המידע המשפטי "נבו" וזאת בהתאם להסכם התקשרות שייחתם בין כתב העת לבין המאגר. פרסום במאגר כאמור יהווה את ערוץ ההפצה המרכזי של כתב העת, ויהיה כפוף לתנאי השימוש, הרישוי והגישה הנהוגים במאגר.

זכויות היוצרים במאמרים שפורסמו בכתב העת יוותרו בידי המחברים, בכפוף למתן רישיון פרסום בלתי-בלעדי לכתב העת. במסגרת זו, המחברים מעניקים לכתב העת רישיון לפרסם, להפיץ, להעמיד לרשות הציבור ולעשות שימוש ביצירה, לרבות באמצעות מאגרי מידע משפטיים ובכלל זה נבו, וכן באמצעים דיגיטליים או מודפסים נוספים, ככל שיידרש.

מובהר כי פרסום המאמרים בנבו עשוי להיות כפוף למגבלות גישה, לרבות גישה למנויים בלבד או לכל מודל אחר הנהוג במאגר, וכי תנאים אלה אינם בשליטת כתב העת אלא נקבעים בהתאם למדיניות המאגר ולהסכמות החוזיות בין הצדדים.

10.2 פרסום המחקר בפלטפורמות נוספות

כתב העת יהיה רשאי לבצע פעולות עריכה, עימוד והתאמה טכנית של המאמר לצורכי פרסום, לרבות התאמתו לדרישות הפורמט והמבנה של המאגר. בכלל זה, רשאי כתב העת להעביר את המאמר למאגר בפורמטים שונים, לבצע התאמות טכניות ולכלול מטא-דאטה רלוונטי לצורכי חיפוש ואחזור מידע.

מבלי לגרוע מן האמור, כתב העת שומר לעצמו את האפשרות לפרסם את המאמרים גם בפלטפורמות נוספות, לרבות באתר האינטרנט של כתב העת או במסגרת פרסומים עתידיים, וזאת בכפוף להסכמות הרלוונטיות ולהוראות כל דין.

10.3 DOI, שימור ונראות אקדמית

לכל פרסום בכתב העת יוקצה מזהה דיגיטלי קבוע (DOI) לצורך הבטחת יכולת ציטוט יציבה ונגישות ארוכת טווח.

11. תיקונים, הבהרות ומשיכות

11.1 נוהל תיקונים, הבהרות ומשיכות

כתב העת מפעיל נוהל שקוף ומוסדר לפרסום תיקונים, הבהרות או משיכות של פרסומים, בהתאם לסטנדרטים אקדמיים מקובלים בעולם ולכללי יושרה מחקרית. נוהל זה חל, בין היתר, על תיקונים טכניים או מושאיים, על פרסום הבהרות (Clarifications) מקום שבו נדרש דיוק או חידוד של תוכן שפורסם, ועל משיכות (Retractions) במקרים חריגים של פגמים מהותיים, ליקויים אתיים או הפרות של כללי כתב העת. כל פעולה כאמור תיעשה באופן מתועד, גלוי ובר מעקב, תוך שמירה על שקיפות כלפי הקוראים והקהילה האקדמית.

11.2 עדכונים מקוונים ותיעוד גרסאות

בפרסומים מסוג עדכוני פסיקה, חקיקה או רגולציה, רשאית המערכת לבצע עדכון מקוון מהיר של התוכן, ככל שנדרש בשל שינוי נסיבות או תיקון מידע, וזאת תוך שמירה על תיעוד גרסאות ברור והבחנה בין הנוסח המקורי לבין הנוסחים המעודכנים, לשם הבטחת אמינות, עקיבות ויכולת ציטוט.

11.3 הסתייגויות ותיחום אחריות

הדעות, העמדות והניתוחים המובאים בפרסומי כתב העת הם באחריות הכותבים בלבד ואינם משקפים בהכרח את עמדות המערכת, העורך הראשי, ועדת העורכים או המוסד המארח. עדכוני פסיקה, חקיקה ורגולציה נועדו לשמש מידע כללי ואקדמי בלבד, ואינם מהווים ייעוץ משפטי, חוות דעת מקצועית או תחליף לפנייה לייעוץ מוסמך.

חלק שני: הנחיות למחברים

1. סוגי פרסומים והיקפי מילים

1.1 מאמרי מחקר (מסלול שפיט)

מאמרי מחקר מהווים את ליבת הפרסום האקדמי בכתב העת וכוללים תרומות תיאורטיות, דוקטרינריות או אמפיריות בתחומי העניין של כתב העת. היקף מאמרי מחקר יהיה בין 8,000 ל-15,000 מילים, כולל הערות שוליים וללא נספחים או ביבליוגרפיה. מאמרים אלה יעברו הליך של שיפוט עמיתים בהתאם לכללי כתב העת.

1.2 חיבורים (מסלול שפיט)

חיבורים קצרים, רשימות עיוניות או Essays נועדו להציג טיעון ממוקד, חדשנות מושגית או התערבות נקודתית בשיח המשפטי. היקף פרסומים אלה יהיה עד 5,000 מילים, ויעברו הליך של שיפוט עמיתים.

1.3 עדכוני פסיקה

עדכוני פסיקה יוקדשו לניתוח שיטתי של פסקי דין מרכזיים ויעסקו בהצגת הרקע העובדתי, השאלות המשפטיות, ההכרעה והשלכותיה. היקף עדכוני פסיקה יהיה בין 1,500 ל-3,000 מילים. הפרסומים יעברו בדיקה קפדנית, ובמקרים אף תיעשה היוועצות במומחה תוכן לצורך הבטחת דיוק ואיכות.

1.4 עדכוני חקיקה ורגולציה

עדכוני חקיקה ורגולציה יעסקו בהתפתחויות נורמטיביות חדשות בדין הישראלי או המשווה, לרבות חקיקה ראשית, חקיקת משנה ומכשירים רגולטוריים. היקף פרסומים אלה יהיה בין 1,500 ל-3,000 מילים, והם יעברו בדיקה לשם הבטחת בהירות, עדכניות ואובייקטיביות תיאורית.

1.5 סקירות ספרים

סקירות ספרים יציעו עיון ביקורתי בפרסומים אקדמיים חדשים ובתרומתם לשדה המחקר הרלוונטי. היקף סקירת ספר יהיה בין 1,000 ל-2,000 מילים, והבדיקה תתבצע במסגרת הליך עריכה מערכתית.

1.6 תגובות

תגובות יאפשרו דיון והעמקה בפרסומים קודמים שהתפרסמו בכתב העת, ויהוו זירה לשיח אקדמי מתמשך. היקף התגובות יהיה בין 1,500 ל-3,000 מילים, והן יעברו בדיקה מערכתית או הליך שיפוט מזורז, לפי שיקול דעת המערכת ובהתאם לאופי התגובה.

2. תחומי קבלה

2.1 תחומי הליבה של כתב העת

כתב העת מקבל לפרסום מחקרים אקדמיים העוסקים במשפט סביבתי ואקלימי, במדיניות סביבה ואקלים לרבות ממשל, רגולציה וכלים משפטיים וכלכליים, וכן בכלכלת סביבה ואקלים. תחומים אלה מהווים את ליבת פעילותו המחקרית של כתב העת ומשקפים את מחויבותו לשילוב בין ניתוח משפטי, הבנת מגננוני מדיניות והיבטים כלכליים של הסדרה סביבתית ואקלימית.

2.2 הקשרים גאוגרפיים והשוואתיים

הפרסומים בכתב העת עשויים להתמקד בהיבטים ישראלים, השוואתיים, אירופיים או בינלאומיים, וזאת בכפוף לקיומה של זיקה מהותית לדיון משפטי או מדיניות רלוונטי. מחקרים השוואתיים או בינלאומיים יתקבלו במיוחד כאשר הם תורמים להבנת הדין או המדיניות בישראל, או מציעים תובנות יישומיות בעלות ערך לשיח המקומי.

2.3 סוגי מחקר וקו עריכתי

כתב העת פתוח לפרסום מחקרים תיאורטיים, דוקטרינריים ואמפיריים, ובלבד שמרכיב המשפט או המדיניות מצוי בליבת הטקסט ומהווה את עיקר התרומה המחקרית.

3. הכנת כתב יד

3.1 קובץ לשיפוט

כתב היד שיוגש לשיפוט יוגש בקובץ נפרד ואנונימי לחלוטין בפורמט **.docx**. ברווח של **1.5**, בגופן בגודל **12 נקודות**, עם שוליים ברוחב **2.5 ס"מ** והערות שוליים בגודל **10**. על המחברים להסיר מן הקובץ כל פרט מזהה, לרבות שמות, שיוך מוסדי, תודות או אזכורים עצמיים מזהים, ובמקומות שבהם קיימת התייחסות לעבודות קודמות של המחברים יש להשתמש בנוסח ניטרלי כגון **"Author, Year"** וזאת לשם שמירה על הליך שיפוט עמיתים תקין.

3.2 קובץ עמוד שער (קובץ נפרד)

בנוסף לקובץ לשיפוט יוגש קובץ עמוד שער נפרד, אשר יכלול את **כותרת הפרסום המלאה**, את **שמות המחברים או המחברות לפי סדר הופעתם**, את **השיוך המוסדי**, את **מזהה ה ORCID** (ככל שקיים), ואת **כתובת התקשורת** הכוללת כתובת דוא"ל פעילה של המחבר או המחברת האחראיים.

3.3 הצהרות נלוות וחובות גילוי

קובץ עמוד השער יכלול הצהרות בדבר **מקורות מימון**, **ניגודי עניינים**, **(COI) אישורי אתיקה מחקרית** במידת הצורך, **הצהרת נתונים וחומרים** וכן **הצהרת שימוש בכלי בינה מלאכותית** ככל שנעשה בהם שימוש במסגרת הכנת המסמך, וזאת בהתאם למדיניות כתב העת.

3.4 תקצירים דו לשוניים ומילות מפתח

כל פרסום יכלול **תקציר בעברית ותקציר באנגלית**, בהיקף של עד **300 מילים (לכל אחד)**, וכן **5–7 מילות מפתח** בעברית ובאנגלית, לצורך נגישות, חיפוש ואינדוקס אקדמי.

3.5 איורים, טבלאות ונגישות

שילוב איורים וטבלאות מותר בכפוף לרלוונטיות מחקרית ולסטנדרטים, ובלבד שיצורף לכל איור או טבלה **כיתוב ברור**, **ציון מקור**, **ציון זכויות יוצרים** ככל שנדרש, **קבצי מקור** וכן **טקסט חלופי** המתאר את תוכנם לצורכי נגישות בפרסום דיגיטלי.

3.6 מבנה מומלץ

במאמרים אמפיריים מומלץ מבנה הכולל **מבוא**, **סקירת ספרות**, **שיטה ונתונים או מקורות**, **ממצאים**, **דיון**, **השלכות משפטיות או משמעות מבחינת מדיניות**, **מסקנות ונספחים** ככל שיש, וזאת מבלי לגרוע מגמישות מבנית בהתאם לאופי המחקר ולשיטת העבודה.

3.7 תקציר בשפה האנגלית

לצורך חיזוק הנגישות הבינלאומית והרחבת תפוצת הידע, כל פרסום ילווה באבסטרקט באנגלית. האבסטרקט יעמוד בסטנדרטים אקדמיים מקובלים ויכתב באנגלית תקנית וברורה. ככלל, האבסטרקט יכלול, לפי העניין, התייחסות תמציתית לרקע ולמטרות הפרסום, לשאלה המחקרית או לטענה המרכזית, למתודולוגיה (ככל שרלוונטית), לממצאים או לקו הניתוח העיקרי, ולמסקנות המרכזיות. היקף האבסטרקט יהיה בטווח של כ-150–250 מילים.

4. ציטוטים וסגנון

4.1 פרסומים בשפה העברית

בפרסומים בשפה העברית ייעשה שימוש בכללי הציטוט האחד, תוך הקפדה על מראה מקום מלא, מדויק ועקבי. במקרים רלוונטיים יצוין גם שם אנגלי או תרגום מקוצר למקורות מפתח, וזאת לצורכי בהירות, נגישות ונראות בינלאומית. מקורות בשפה האנגלית יצוטטו בהתאם לכללי הציטוט של ה-Bluebook, בכפוף להתאמות הנדרשות לכתיבה במשפט השוואתי, אירופי או ישראלי.

5. הגשה, בלעדיות, שיפוט עמיתים ולוחות זמנים

5.1 הליך ההגשה

הגשת כתבי יד לכתב העת תיעשה באמצעות כתובת הדוא"ל של כתב העת בלבד, ובהתאם להנחיות ההגשה המעודכנות. ההגשה תכלול קובץ אנונימי המיועד לשיפוט, קובץ עמוד שער נפרד, וכן קבצי נספחים רלוונטיים כגון טבלאות, איורים או מסמכים משלימים, ככל שקיימים. הגשה תיחשב שלמה רק לאחר העלאת כלל הקבצים הנדרשים ובאישור המערכת.

5.2 מדיניות בלעדיות ופרסום מוקדם

כתב העת פועל במדיניות של בלעדיות מלאה לאורך הליך השיפוט והעריכה, ולפיכך אין להגיש כתב יד במקביל לכתב עת אחר או למסגרת פרסום אקדמית אחרת. מותרת העלאת גרסת פרה-פרינט למאגרים לא מסחריים מוכרים, כגון SSRN או מאגרים מוסדיים, ובלבד שהדבר יצוין בעת ההגשה וכי לאחר קבלת המאמר לפרסום או פרסומו יעודכנו פרטי הפרה-פרינט כך שיכללו הפניה ברורה לגרסת התקן של כתב העת ול-DOI שהוקצה לפרסום.

5.3 שיפוט עמיתים

כתבי יד שיימצאו מתאימים בבדיקה הראשונית יועברו להליך של שיפוט עמיתים על ידי שני שופטים חיצוניים, בלתי תלויים ובעלי מומחיות רלוונטית. יעד משך סבב השיפוט הראשוני הוא ארבעה עד שישה שבועות. בתום ההליך תתקבל החלטה סופית בדבר קבלה לפרסום, קבלה בכפוף לתיקונים קלים, קבלה בכפוף לתיקונים מהותיים או דחייה, בהתאם לחוות הדעת ולשיקול דעת המערכת.

5.4 ערעור פרוצדורלי

מחברים רשאים להגיש ערעור פרוצדורלי על הליך השיפוט, וזאת אך ורק בטענה לפגם הליכי או חריגה מהנהלים, ולא על שיקול דעת אקדמי או תוכני. ערעור כאמור יוגש בתוך ארבעה עשר ימים ממועד קבלת ההחלטה, ויידון על ידי ועדת העורכים של כתב העת.

6. יושרה מחקרית, אתיקה, כויות ונהלי תיקון

6.1 יושרה מחקרית

כתב העת מחויב לעקרונות מחמירים של יושרה מחקרית ואתיקה אקדמית. כל פרסום חייב להיות מקורי, ואסור לכלול פרסום כפול, חופף או כזה שנדון במקביל בכתב עת אחר. כל כתבי היד יעברו בדיקות פלגיאט באמצעות כלים מקצועיים, והגשה שאינה עומדת בדרישות המקוריות או השקיפות תידחה או תטופל בהתאם לנהלי כתב העת.

6.2 מחקרים אמפיריים ונתונים

במחקרים אמפיריים נדרשת הצהרת נתונים וחומרים (Data & Materials Statement), שתכלול, ככל האפשר, קישור DOI למאגר הנתונים או הפניה למאגר שבו נשמרים הנתונים והחומרים המחקריים.

6.3 נבדקים אישיים ואתיקה מחקרית

מחקרים הכוללים נבדקים אנושיים או נתונים אישיים מחויבים בעמידה מלאה בדיני האתיקה והפרטיות הרלוונטיים. על המחקרים להציג אישורים נדרשים, לרבות אישור ועדת אתיקה מוסדית (IRB) או עמידה ברגולציה מקומית או בינלאומית החלה על המחקר. האחריות לעמידה בדרישות אלה מוטלת על המחקרים בלבד.

6.4 שימוש בכלי בינה מלאכותית

כל שימוש בכלי בינה מלאכותית במסגרת הכנת כתב היד מחייב גילוי מלא וברור, הכולל פירוט מטרות השימוש, היקפו והשלבים שבהם נעשה שימוש, וכן תיאור אופן האימות והבקרה האנושית שבוצעו על התוצרים. מובהר בזאת כי כלי בינה מלאכותית אינם נחשבים מחברים, והאחריות המלאה לתוכן, לדיוק וליושרה האקדמית של הפרסום מוטלת על המחקרים.

6.5 ניגודי עניינים (COI)

מחברים, שופטים ועורכים מחויבים בגילוי מלא של ניגודי עניינים אפשריים, לרבות ניגודים פיננסיים, מוסדיים או מקצועיים, ולהימנע מהשתתפות בהליכי שיפוט או קבלת החלטות כאשר מתקיים חשש לניגוד עניינים, וזאת לשם הבטחת עצמאות, הוגנות ואמון ציבורי.

6.6 הודיות, מימון ותודות

הודיות, תודות ומידע על מקורות מימון יופיעו אך ורק בגרסת הקבלה של כתב היד, ולא בקובץ האנונימי המיועד לשיפוט. מידע זה יכלול, ככל שרלוונטי, מספר מענק ותיאור קצר של מקור המימון.

6.7 תיקונים, משיכה והסתייגויות

כתב העת מפעיל נוהל שקוף ומוסדר לפרסום תיקונים, הבהרות, ומשיכות בהתאם לסטנדרטים אקדמיים מקובלים. פריטי עדכון, ובפרט עדכוני פסיקה, חקיקה או רגולציה, הם מידעונים באופיים ואינם מהווים ייעוץ משפטי, חוות דעת מקצועית או תחליף לפנייה לייעוץ מוסמך.

חלק שלישי: הנחיות לשופטים

1. עקרונות וכללי יסוד

1.1 סודיות מלאה

תפקידו של השופט בכתב העת הוא סודי ומהווה תנאי יסוד להשתתפות בהליך השיפוט. על השופט לשמור בסודיות מוחלטת את זהות המחבר או המחברת, את זהותם של שופטים אחרים המעורבים בהליך, וכן את תוכן חוות הדעת, ההערות וההמלצות שניתנו במסגרת השיפוט. אין לחשוף מידע זה לכל גורם חיצוני, לרבות עמיתים, סטודנטים או גורמים מוסדיים, ואין לעשות בו שימוש מחוץ להליך השיפוט.

1.2 איסור שימוש בחומר לצרכים אישיים

החומר הנמסר לשיפוט ניתן לצורך הליך הערכה אקדמי בלבד. חל איסור מוחלט לעשות שימוש בחומר זה, כולו או חלקו, לצרכים אישיים, למחקר עצמאי, להוראה, לפרסום עתידי או להפקת טובת הנאה כלכלית או מקצועית כלשהי.

1.3 גילוי ניגוד עניינים ופסילה עצמית

על השופט חלה חובה לגלות למערכת כל ניגוד עניינים אפשרי, לרבות ניגודי עניינים פיננסיים, מוסדיים או מקצועיים. ניגוד עניינים עשוי להתקיים, בין היתר, במקרים של קשרי מימון, שותפות מחקרית, שיוך מוסדי משותף, עבודה אקדמית משותפת בעבר הקרוב, יריבות מקצועית, תחרות מחקרית ישירה או כל נסיבה אחרת העלולה לפגוע בעצמאות שיקול הדעת. במקרה של ספק בדבר קיומו של ניגוד עניינים, על השופט לפעול לפסילה עצמית מיידי ולהודיע על כך למערכת ללא דיחוי, וזאת לשם שמירה על יושרה אקדמית, הוגנות ההליך ואמון הציבור.

2. קריטריונים להערכה

2.1 תרומה מקורית ורלוונטיות למחקר

על השופט לבחון את מידת התרומה המקורית של כתב היד לשדה המחקר. יש להעריך האם המחקר מציע חידוש תיאורטי באמצעות פיתוח מושגי או רעיוני חדש, חידוש דוקטרינרי המתבטא בקריאה חדשה או ביקורתית של הדין הקיים, או חידוש אמפירי הכולל הצגת ממצאים חדשים או תובנות מבוססות נתונים. בנוסף, יש לבחון את רמת הרלוונטיות של המחקר לשדה המחקרי והמשפטי הקיים ואת תרומתו לדיון האקדמי, הציבורי או המדינתי.

2.2 דיוק משפטי ומתודולוגי

יש לבחון את התקינות המשפטית של הטענות, לרבות דיוק בהצגת הדין, הפסיקה והרגולציה, וכן את התקינות המושגית והבהירות בהגדרת המונחים המרכזיים. במחקרים אמפיריים או מבוססי שיטה יש להעריך האם השיטה המחקרית תואמת לשאלת המחקר, והאם הנתונים, כלי האיסוף והאנליזה עומדים בסטנדרטים מקובלים של תוקף ומהימנות.

2.3 מבנה, בהירות ולוגיקה פנימית

על השופט להעריך את בהירות המסגור של המאמר, את הלוגיקה וההתקדמות הסדורה של הטיעון לאורך הפרקים, ואת הקשר בין הממצאים או הניתוח לבין המסקנות המוצגות. יש לבחון האם המסקנות נתמכות כראוי בניתוח המשפטי או בממצאים האמפיריים, וכן האם התקציר משקף באופן נאמן, מדויק ותמציתי את תוכן המאמר.

2.4 הקשר מחקרי וסקירת ספרות

יש לבחון את עיגון המחקר בספרות אקדמית עדכנית ורלוונטית, לרבות היכרות עם מחקרים מרכזיים בשדה. בנוסף, יש להעריך את מידת ההתייחסות למקורות ישראלים רלוונטיים, וכן את האופן שבו משולבים מקורות משווים או בינלאומיים, ככל שהדבר נדרש לאופי המחקר.

2.5 השלכות מדיניות

במחקרים הכוללים דיון נורמטיבי או המלצות מדיניות, יש להעריך האם המחבר מבהיר את גבולות ההשלכה מן הניתוח המשפטי או האמפירי אל תחום המדיניות, והאם קיימת הבחנה ברורה בין תיאור, ניתוח והמלצה. יש לבחון הימנעות מהצגת טיעון נורמטיבי כעובדה מוכחת, והקפדה על שקיפות ביחס להנחות הערכיות.

2.6 קוהרנטיות ושקיפות מקורות

יש לבחון את עקביות הציטוטים ואת התאמתם למקורות המצוטטים, וכן את ההישענות על מקורות ראשוניים כאשר הדבר אפשרי, ולא על תיווך משני בלבד. במחקרים אמפיריים יש להעריך את רמת השקיפות ביחס לנתונים ולחומרים, לרבות זמינות נתונים גולמיים או קוד, ככל שרלוונטי ובהתאם למגבלות אתיות ומשפטיות.

2.7 אתיקה, שקיפות ושימוש בבינה מלאכותית

על השופט לבחון האם צורפו הצהרות נדרשות בדבר ניגודי עניינים, מקורות מימון ונתונים, וכן האם קיים גילוי נאות וברור לגבי שימוש בכלי בינה מלאכותית, אם נעשה שימוש כזה. יש להעריך האם השימוש בכלים אלה, ככל שקיים, נעשה באופן אחראי, שקוף ותואם את מדיניות כתב העת.

3. היקף וזמן

חוות הדעת תנוסח באופן תמציתי, מדויק ומנומק, תוך התמקדות בהיבטים המהותיים של כתב היד ובהמלצות ברורות להמשך ההליך. המועד להשלמת חוות הדעת הוא עד עד 21 ימים ממועד קבלת כתב היד לשיפוט. במקרה שבו נדרש פרק זמן נוסף, רשאי השופט לפנות למערכת כתב העת בבקשה להארכת מועד.